

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Ad Episcopos de suo concionandi instituto & materia scribit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

quod Erasmus: qui quum liberius aliquanto de monachis, quos male ipse tractarat, & à quibus male ipse parumque honorifice tractatus fuerat, scripsisset, sæpe postea dixit & scripsit, si quæ sequuta sunt tempora nouisset, & Lutheri furorem præuidisset, numquam se facturum fuisse, ut eiusmodi filiorum parens, aut eiusmodi discipulorum doctor fuisse videretur; ut ex eius ad Albertum Carporum Principem epistola apparet. Verum sapientis non est dicere, *Non putaram*. Multorum est opinio, ab Erasmo primùm portam hanc apertam, quam Lutherus demum totam effregit. De vtroque certè Germani illud in ore habeat: *Erasmus, aiunt innuit; Lutherus irruit. Erasmus parit oua; Lutherus excludit pullos. Erasmus dubitat; Lutherus assuevit*. Sic tum quoque scholastici homines de vtroque Græcum illud vsurpabant *Ἐράσμος λουθηρίζησιν, ἢ λουθηροσ ερασμιζέσιν*, Aut Erasmus Lutherizat, aut Lutherus Erasmitizat. Ego certe hunc grauem Lutheranae sectæ aduersarium fuisse persuasum habeo, ut sequentia ostendent; quamuis Ecclesiæ hostes quidquid possunt è scriptis eius colligant & corradant, quò ostendant Lutheranaum eum fuisse; interim multa prætereunt, è quibus contrarium euinci possit inter quæ excellit illud in versione Noui Testamenti Act. XIII. *illis autem Sacrificantibus & ieiunantibus &c.* Vnde Missa Sacrificium euidenter aduersum Lutheranos euincitur. Ipse certe Erasmus ad Pontificem & Theologicam Facultatem Parisiensem humiliter scripsit; & libros suos censuræ subiecit. Quidquid hac de re sit, sic sentio, scripta Erasmi sano iudicio lecta & accepta (prout in Indice Expurgatorio librorum proponuntur) pietatem & timorem Dei legentium animis imprimere.

III. Accepto igitur à Vicario sui Ordinis mandato, Lutherus ambitione tumidus quod tantum munus iam dudum experitum sibi demandatum esset, suggestum ascendit, nunc huc nunc illuc discurrens, abusus Indulgentiarum, Prædicatorum fraudes & expilationes quam odiosissime perstringere & exagitare nusquam cessans, inter alia dicens, *pueram hanc esse fraudem, ab Ecclesia adinuentam ad homines prouocandos ad pietatem & deuotionem. Et licet malum non sit, decipiendum ita se præbere, ad maiorem deuotionem, non tamen nimiam his rebus ad eam deceptionem piam adhibendam credulitatem aut fiduciam ad mouendam esse &c.* Ridicula etiam, ut erat ingenio festiuo & mordaci, nonnunquam intermiscibat, ita tamen ut non raro verba aliqua ipsi

exceiderent, quibus non solum S. Romanæ Sedis dignitas violabatur, verum etiam capitis Ecclesiæ potestas in dubium vocabatur. His suis ille de clamationibus tantum effecit, ut complures Indulgentiarum præcones pro argento iniurias & conuicia domum retulerint. Accessit, quod non multo post de Selimi morte allatum nuntium omnem fere prioris deuotionis calorem restinxit. Extingito enim tanto tyranno, cuius vastis cupiditatibus ne totus quidem Mundus sufficere videbatur, quemque perpetua quædam felicitas ad sepulcrum vsque comitata fuerat plerique, Germani præsertim, omni se metu liberatos credebant.

IV. Lutherus sermone & voce Indulgentiarum abusus perstringere non contentus, scripta insuper ad Albertum Archiepiscopum Moguntinum & Hieronymum Brandenburgensem epistola, acerrime in eorum præcones inuectus est, inter alia exprobrans, quod ad populum profiteri non erubescerent, eodem momento, quo argenti in peluim coniecti sonus audiretur, animas è purgatorio euolare; atque Indulgentiæ saluum esse conductum, quo anima ad cælum ceruò ac tutò perducerentur. Hunc se ab usum silentio præterire non potuisse, quum nemo de salute sua, neque etiam per gratiam Dei nobis infusam certus esse possit; quum iustus etiam, ut D. Petrus testatur, vix saluetur. Sed ab hac doctrina non multo post Lutherus deflexit. Neque epistolam eius vterque valde morabatur, utpote hominis obscuri, & qui scribendi hanc provinciam si vero zelo duceretur, ei cui ea ex Ordinis Ecclesiastici regula & præscripto incumbebat, relinquere debuisset. Neque hic eius stetit audacia: sed epistolæ insuper propositiones quasdam adiunxit, è quibus omnis illa disputatio postea nata est. Quin & maiora audens Theses suas publice affixit, & in scholis disputandas proposuit, *Indulgentiarum præcones passim auaritia & sceleris quæstus, vniuersum vero Ecclesiasticum Ordinem negligentia, desidia & ignorantia insimulans*. Ex aduerso Tezelus non minus impiger ad se munusque suum defendendum, quam Lutherus audax fuerat ad erimandum, suas & ipse Theses publicauit, quibus *Luthero respondet, Hæreticum eum appellans*. Lutherum Saxonix Ducis Electoris; Tezelium Pontificij Legati sustentabat auctoritas, qui quod id muneris Tezelio demandasset, desertum eum pati, aut Lutheri insolentiam ferre salua auctoritate, non poterat. Præter communem utilitatem, etiam de priuato honore argebatur. Fatemur libere

(enim vero, velimus nolimus, fatendum est) non sine causa vitia eorum qui animarum curam agere debebant, à Luthero fuisse reprehensa. Multi enim non oves, sed lanam; non gregem, sed adirem gregis quærebant. Paucis cura erat caulæ recificendæ, & contra lutorum insidias & imperus obstruendæ. Ventris curam plerique agebant, & popelli simplicitate abuentes, in vendendis Indulgentijs, & carnis diebus vitæ comedendæ licentia, quæstum magis quam animarum purgationem spectabant; quum populum docere potius ista debuissent: *Clauibus quæ à Deo S. Petro & successoribus eius data sunt, vere pœnitentibus cœlum recludi, obstinatis peccatoribus ocludi: à Papa Dei in terris Vicario, Indulgentias ex inexhausto Ecclesie thesauro, qui ex infinitis Saluatoris, tum postea etiam Deipare Virginis & Sanctorum meritis congestæ sunt, proferri: Tum, quomodo pœna æterna in temporalem commutetur: Quomodo mille, duo millia, &c. annorum in Indulgentijs intelligendæ sint: Quæ & quam antiqua huius rei in Ecclesia fuerit consuetudo, ad salutem eius filiorum instituta & semper hætenus usurpata, &c.* Ista verò: *Animas audito argenti in peluim coniecti sono, in Purgatorio præ gaudio exsilire, ac continuo euolare, tumque statim etiam maxima peccata remissa esse: qui argento numerato Magnas has Indulgentias (sic enim nominabant) sibi acquisierit, ei magnas Cœli portas stare apertas: & pœnam & culpam deleri, immo etiam futura peccata Indulgentiarum beneficio remitti: Ista, inquam, sine scandalo dici non poterant. Hæc tamen posteriora Indulgentiarum præcones dixisse ac docuisse, Lutherus in epistola ad Henricum Brunsvicensem Ducem scribit: idemque Teclium alijs horribilibus blasphemijs, quas vix diaboli ipsi utpote vafri ingenij spiritus, proferre audent, onerat. Et hoc est quod tam hoc, quam alia istius accusationis capita, suspecta reddidit. De eadem re Guicciardinum audiamus, (nisi is ex fide aduersæ partis ea scribat, nempe.) *Argentum hoc, inquit (a) à Commissariis ad hanc exactionem deputatis impudenter petebatur: quorum plerique à Papa Officiariis potestatem hanc emerant. Plures eius ministri potestatem animas à Purgatorio liberandi viliprecio vendebant, aut in tabernis consumebant.**

V. Audiamus etiam quid bonus ille Eremita, cuius supra cap. iv. mentionem fecimus, Fr. Thomas eadem de re senserit ac dixerit: qui non minori asperitate quam Lutherus, sed longe alia conscientia & diuerso prorsus fine in impudentes hæc exactores invehitur. Sed operæ precium est

è libro, quem penes me habeo, qui etiam Anno M. D. XXII. typis est editus, verba quædam eius exscribere. *Vide quæso, inquit, Christiane Lector, quomodo Bullistæ, vel potius nebulones illi Christianum populum decipiant. Discurrunt illi per montes & valles, & miseris idiotas facultatibus suis expoliant. Vtque tanto melius ac facilius deglubere eos possint, cum Parochis rem & consilia conferunt, dicentes: Domine Paroche, apportamus Indulgentias plenarias. Quod si vestro mandato populus conuenerit, & Processiones factæ fuerint, nos tertiam eius quod inde collegerimus vobis dabimus, & de bonorum hominum fortunis vnà lati conuiuabimur. Ibi Parochus concubinariis, indoctis, mercenariis & non Pastor, quod ventrem suum replere & scortum alere possit, cum istis Bullarum portatoribus transigit: qui pecunia inde per fas & nefas collecta, corruunt, saltant, genioque indulgent: interim simplicitatem illorum vident qui opinione peccatorum veniam consequendi, aut captivo redimendi, pecuniam profunderè non dubitarunt. O bone Deus! quis recensere possit ea flagitia, quæ sub Indulgentiarum prætextu ab infamibus istis quæstoribus atque etiam redemptoribus committuntur? Sunt enim quidam adeo stulti, ut profugiat à omni conscientia, Epicureorum more dicant: *Agite, latos agamus dies, voluptatibus indulgemus: exiguo precio redempta Bulla noxas nostras omnes quantumuis graves & enormes, delebit.* Multa alia ab eodem in eandem sententiam scripta omitto: non sine summa animi acerbitate hæc ipsa à veritate scribere coactus. Consimilis querela bonorum fuit tempore PP. Ioannis XXIII. (b) tum quum ille Indulgentias contra Regem Neapoleos promulgauit; quæ Bohemorum animis iam ante à Ioanne Hussio accensis, multo ardentiores faces subiecerunt, ut libro iv. à nobis diceretur. Debit tamen Sleidanus in libri sui vestibulo, vbi de Bulla Leonis X. agit quæ velur pomum Fridis fuit, maiori uti integritate & fide. Scribit enim *Papam remissionem omnium peccatorum & regnum cœlorum promississe, ijs scilicet qui argentum pro Indulgentijs numerassent.* Sed cur, quæso, idem Pœnitentiam, Confessionem, Restitutionem ablatorum, quæ in eadem Bulla iniunguntur, vs cœlestium clauium potestatem, contritionem, orationem & eleemosynam mediantibus Indulgentiam pœne peccatorum in ea promissam consequamur, omisit? Verum relinquamus ista, quæ à quibusdam nequiter & flagitiose perpetrata Ecclesiæ tamen iudicio, ut patet, nunquam probata, iram Dei in omnes prouocauerunt.*

a Guicciard. lib. 3. Peucer. in Chron. Carionis.

b Æne. Syl. cap. 35. Hist. Bohem.

V. Hic